

Hüsam hasret'in "kimsesiz kaldım" başlıklı şiiri örneğinde şiir incelemesi ve sevgi motifi

ID No.38

(PP 186 - 194)

<https://doi.org/10.2127/zjhs.26.1.10>

Goran Selahattin ŞÜKÜR **İman Azad SADIK**
Diller Fakültesi - Türk Dili Bölümü / Selahattin Üniversitesi - Erbil
emanazad165@gmail.com goselahattin1@yahoo.com

Received: 07/07/2021

Accepted: 07/10/2021

Published: 25/02/2022

ÖZ

Şiiri edebiyat dünyasında çok özel bir yer almaktadır. Bu özelliğinden dolayı şiirin nasıl ortaya çıktığı sorusu her zaman aklımızı kurcalamaktadır. Bu soruya yanıt olarak şöyle karşılık verebiliriz: Şiir insanın duygusuna karışan insanın içinde olan güzelliklerle beraber ortaya çıkan bir edebiyat türüdür. Ayrıca ele aldığımız bu çalışmamızda da güzelim Erbil şehrinin önemli şairlerinden biri olan değerli şair "Hüsam HASRET" in "Kimsesiz Kaldım" şiiri'nin incelemesini yapıp şiirde olan duygu ve düşünce hakkında bilgi vermek istedik.

Anahtar Kelimeler: Şiir, inceleme, edebiyat, Hüsam Hasret.

1. GİRİŞ

Şiirin edebiyat dünyasında çok ayrı ve güzel bir yeri vardır. Çünkü şiir insanın varlığı ile birliktelik arz eder. Şiirin özünde söz, sözün özünde de güzellik egemen olmuştur. Şiir, insanın duygu çağrışım ve izlenimlerin dizeler halinde dile getirdiği söz sanatıdır. Anlatımı daha kapalı, söyleyişi daha müzikal ve etkili duygular ve algılar daha ön plandadır (Parlatır 2007: s, XXVII).

Şiir dilin anlam, ses ve ritim öğelerini belli bir düzen ve bir olayı, düşünceyi, duyguyu belli bir kurala uyararak ritimli bir kalıba koyar. Edebi bir sanat olan sözcüklere resim çizmek, fotoğraf çekmek gibi güzele dair bir uğraştır. Mimari bir eser gibi yapısı vardır. Güzel sanatlar içinde işitsel sanattır, ses ile inşa edilir (<https://edebiyatnedir.wordpress.com>).

Çok eski zamandan beri "büyülü söz" veya "kanatlı söz" denilen şiiri tanımını en zor sorulardan biridir. Çünkü eğer şiiri tanım yapılyorsa ona duyulan aşktandır. O yüzden denildiği gibi şiir şairin aşkıdır ve şairden bir parça olarak sayılır. Yani şair herşeyden sözcükleri sevmelidir. Çünkü onlarla kaynaşınca mısralarında hayal kurduğu dünyayı bulur.

Şairin gerçek adı "Hüsam Yasin İzzettin"dir. 1956 yılında Erbil kalesinde dünyaya gelmiştir ve KASAP ailesindedir. İlk ve orta okulunu Erbil'de okumuş. Şair küçük yaşından itibaren edebiyat dünyasına ilgi duymuş. Hayatı boyunca bir çok şiir yazmış ve şiirlerinin çoğunu da hece ölçüsüyle yazmıştır, bazen de serbest şiirler yazmıştır (Kuzeci 2006: s,213).

Hüsam Hasret şiirle ilgili şöyle demiştir: "Kırk beş senedir şiir denizinde kürek sallamaktayım. İlk günden şiirin gizemlerini çözmek için şiir ülkesinde ve her bucağında araştırdım" (Hasret 2018: s,3).

Hüsam Hasret, her zaman yenilik peşinde olan bir şairdir. Ona göre şiir dünyasının sınırı yoktur ve her zaman şiire yeni bir biçim kazandırmaya çalışmıştır. Şair, eserlerinin bir çoğunu halk, sevdâ, Erbil şehri ve milleti için yazmıştır. Hayatı boyunca bir çok şairden etkilenmiştir. Onlardan bazıları: "Nesimi, Nesrin Erbil, Fuzuli, Osman Mazlum". Ayrıca bir çok konuda yazdığı eserler dışında Türkmen milleti ile ilgili güzel ve hoş şiirler yazmıştır (Kuzeci 2006: s,213).

2. Şair'in bazı eserleri:

Hüsam Hasret'in edebi hayatı boyunca yazdığı eserlerin en önemlilerini şöyle sıralayabiliriz:
 Hasret : Bağdat, 1984, / Sende Buldum : Bağdat, 1986 / Üçüz Duygular: Bağdat, 1990, /
 Bir Aym Şiirleri : Erbil, 1999, / İnsanlık Gözyaşımızdadır: Erbil, 2001, / Horyat Vurgunu
 Adnan Terzi: Erbil 2003, / Bin bir Horyat: Erbil, 2008, / Kanatlanmış Dizeler: Erbil, 2009, /
 Yaşam Potasında Pişen Sözcükler: Erbil 2009, / Alkışlanan Türküler: Erbil, 2009, /
 Alışsın: Erbil, 2009, / Bin Bir Horyat: Erbil, 2010, / Erbil Destanı: Erbil, 2010, /
 Aydınlıkta Yok Olmak: Erbil 2010, / Bila Yoldaş : Erbil, 2010, / Yorum Sergisinde
 Horyat: Erbil, 2011, / Haktan Dilek: Erbil, 2011, / Erbil Buketi: Erbil, 2012, / Ulu
 Türkmenim: İstanbul, 2012, / Beşyap: Erbil, 2012, / Köpürlüyüm: Erbil, 2012, / Ağlayan
 Horyatlar: Erbil, 2013, / Kara Bahar: Erbil, 2013, / Yağmur: Erbil, 2013, / Bal Ekmeği:
 Erbil, 2013, / Erbil'den Ölmeyen Bir Şair: Erbil, 2013, / On Şiir Bin Dize: Erbil, 2018, /
 Allah'ım Erbil: Erbil, 2018, / İnci Tanelerim: Ankara, 2018

3. Hasret'in Şiirleri Işığında Şiir Analizi'nin Kural ve Yöntemleri:

Şiirin kendine mahsus kural ve yöntemleri vardır. Her şiir bir dil yapısına sahip olması gerekir ve şiirde cümlelerin devrik olması, kişileştirme ve benzetme gibi sanatlardan yararlanılması, mısraların kullanıp ve dizeler arası ölçü uygunluğunun uyması şiir türüne özgü kurallardır. Şiirlerin bir çoğu devrik yazıldığı için dilbilgisi kurallarına uymazlar ve genel olarak şiir iki başlık altında incelenir.

3.1. Biçim (Yapı) Bakımından

Şiiri fiziksel ve gramersel kompozisyonunu ifade eder. Bir şiir biçim yönünden incelenirken şu sorulara cevap aranır:

A. Şiirin nazım biçimi nedir?

Nazım biçimleri, koşma, semai, destan, gazel, kaside, mesnevi, serbest, nazım....vb.

B. Şiirin nazım birimi nedir?

Nazım birimleri: Dize, beyit, dörtlük, bent....vb.

C. Şiirde ahenk unsurları nelerdir?

Ahenk unsurları: Aliterasyon, kafiye, redif....vb.

D. Şiirin ölçüsü nedir?

Şiirin Ölçüsü: Hece, aruz, serbest ölçü

3.2. İçerik Bakımından

A. Şiirin konusu nedir?

Şiirin konusu: Bir şiirin konusu incelenirken şiirin her birimi tek tek ele alınır ve açıklanır ve şairin her birimde neyi vurgulamak istediği düşüncesini belirlenir.

B. Şiirin teması nedir?

Şiirin teması: Bir şiirde tema çoğunluk bir kelime ile ifade edilir. Örneğin dost, aşk, doğa....vb.ama bazen kelime grubu ve cümlelerde ifade eden temalar vardır. Örneğin aşk acısı, dost vefası, doğa güzelliği.

C. Şiirde söz sanatları nelerdir?

Söz sanatları: Şiirde iştikak, tariz, benzetme, akis.... vb. Gibi sanatları aranır.

D. Şiirin dili ve özellikleri nelerdir?

Şiir dili: Anlaşılır, açık, sade sanatlı, ağır bir şekilde olabilir.

E. Şiirin ait olduğu gelenek nedir?

Şiirde gelenek: Her şair kendinden önceki geleneklerden etkilenir ve her şiirde belli bir geleneğe bağlıdır. Örneğin: ağır bir dille yazılmış olan bir şiir, imge ve mazmunlardan yararlanan Eski Türk Edebiyatına bağlı olan bir şiirdir demektir.

F. Şiirde zihniyet nedir?

Şiir ve zihniyet: Şiirin yazıldığı dönemde sosyal, dini, siyasi, kültür....vb. gibi konularla bağlantısı olduğunu gösterir.

K. Şiir ve şair arasındaki bağlantı nasıl olmalıdır?

Şiir ve şair: Her şiir şairin hayatından, görüşünden, düşüncesinden, kişiliğinden izler taşır. Örneğin: Öğretmen olan bir şairin öğrenci için şiir yazması öğretmen ve öğrenci arasındaki bağlantıyı işaret eder. (www.milliedebiyat.com)

4. Sorgulama Yöntemi:

Kimdir şiirdeki kişi ? şiiri yazan kişinin şiire yansıyan yönleri nelerdir (karamsar, dertli, aşık, sevdalı.....vb.) gibi. Şiirde olan kişi ile şiiri yazan şairi özdeşleştirmek doğru değildir. Yani şiirde anlatılan kişi şairin kendisi değildir. Aşağıdaki dörtlüğü bu soruya cevap olarak şöyle gösterebiliriz (Özdemir 1998: s,177).

Yaşamak şerbet olsa, zehir olsa içeriz

Kollu yoksa da kolsuz gömleğini biçeriz

Nasil olsa bıkmayız gerçeği aramaktan

Bulsak da bulmasak da yalanından geçeriz (Hasret 2018: s,7)

Bu şiirde kişi Hüsam Hasret midir? Bu şiirde konuşan kişinin söyledikleri Hüsam Hasret'in yaşamında bulabilir miyiz? Böyle bir şey söylenmez. Çünkü şairin hayatına baktığımızda şair serbest bir yaşam sürmüş ve bu bir rol şiiridir. Şair başkaların kalbine girer onların şiirlerini yazar. Seçtiğimiz şiirde de kiş serbest olmayı isteyen, yaşamında başkalarının baskısı altında kalmayıp bağımsız olmayı arayan kişidir.

• Şiirin yazılmasına yol açan durum nedir? Bazen şair toplumu aydınlatmak için yazar ya da sonzuluğa ulaşmak için, bazıları da takdir görmek için ya da kendi duygu ve düşünceleri sunmak için şiir yazarlar. Bunların hepsi şiir yazmak için nedenler olarak gösterebiliriz. Aşağıdaki şiiri de bu soruya cevap olarak gösterebiliriz.

Dedim aşkın bağında ötüşen bir bülbülüm

Dedi ben de o bağda açılmış taze gülüm

Dedim ancak yalnızım bir dost bir yoldaşım yok

Dedi ben de mutsuzum yalnızlıktan melülüm (Hasret 2018: s,87)

Bu şiirde şair kendi duygusunu ve düşüncesini boşaltmak için aşkı aradığını ve yalnızlığını gidermek için bir dostu, bir aşkı arayıp bulmaktadır.

• Şiir kime sesleniyor? Şair yazdıklarını kime anlatmak istiyor? bazen şair topluma, sevgilisine, dostuna, vatanına, kendine.....vb. gibi kavramlara seslenir. Örneğin millete ve toplumuna seslenen bir şair milleti için güzel bir şiir yazarak halkı birlik olmaya ve vatanına sahip çıkmaya teşvik eder. Aşağıdaki dörtlüğü de bu soruya cevap olarak gösterebiliriz.

O kadar dolu ki toprağın şanla

Bir değil sanki bin vatan gibisin

Yüce dağlarına çöken dumanla

Göklere yazılı destan gibisin (Halit Fahri Ozansoy, *Vatan Destanı*) (Mermer, Bayram 2013).

Bu şiirde şairin vatanına olan sevdası, hayranlığı öyle güzel bir şekilde anlatmış ki insanın kendi vatani ile gururlanmaması elde değil. Şiirde, ölçü, uyak ve dize yönünden kullanılan vezin ve kafiyeler nelerdir? Aşağıdaki şiir bu soruya cevap olarak gösterebiliriz.

Ayrılıktan yıkılan köşküm hâlâ virane

O mamur olsun diye bir kimse onarmadı

Gönlüm ise de hâlâ o bir deli divane

Yâr aşkını aşkına doyasıya sarmadı

Ayrılık gazelimde beytülgazel oldu ki

Ancak birleştirmede hep iki kaldık, iki (Hasret 2018: s,51)

Şiir 14 heceli kalıpta yazılmış ve ilk dört dizesini iki tür kafiye (abab) beşinci ve altıncı dizelerde ise (aa) ayrı bir kafiye kullanmıştır.

Mecaz, istiare, benzetme, kişileştirme, konuşrutma gibi söz sanatlarına başvuran şair. Bazen şiirde mecaz (<http://lugatim.com/s/MECAZ>) kelimeler kullanılır. Mecaz sanatı, bir sözü gerçek anlam dışında kullanma sanatıdır ya da şair şiirinde benzetme sanatını kullanır. Bir şeyi, bir kişiyi başka bir kavramla yansıtır, buna benzetme denir ve ayrıca aralarında benzerlik olan iki kelimedenden birinin diğeri yerinde kullanma sanatına istiare denir. Aşağıdaki şiir istiareye cevap olarak gösterilmiştir.

Hansı bağın var bir nahli kadın tek bâr-ver

Hansı halin hâsılı sîb-i zeneh dâınca var (Fuzuli)

Şiirin anlamı: Hangi bağın (senin) boyun gibi meyve veren bir fidanı var? Hangi fidanın ürünü (senin) elmaya benzeyen çenen var.

Bu şiirin beytin tek çoğul “bağ”, ikinci mısrasında “nahl” açık istiaredir. Çünkü ilk mısradaki “bağ” sevgili ve vücudu için kendisine benzetilen unsur olarak görülmüştür. Aynı şekilde ikinci mısradaki “nahl” sevgilinin boyu için benzeyen unsurdur (Mermer, Bayram 2013: s,192).

Şiirde imge kullanılır mı? Şiire ne gibi etkisi olur?

İmge kısaca (hayal) demektir. Şiiri şiir yapandır, onun özünü oluşturan en önemli öğedir. Çünkü hiçbir sanat imgesiz olmaz, imge duyuyu edinilen bir deneyimin zihindeki görüntüsüdür. Yani düşünsel bir resimdir. İmgenin ilk aşamasında şairin dış dünyaya ait olan gözlemleri bulunur ve şair dış dünyada olan nesnelere birisinin seçmesini yapar ve bunu kendi duygu ve düşünceleri ile bağlar. Aşağıdaki şiirde imge kavramının örneğidir (Özdemir 1998: s,177).

Ben sana mecburum bilemezsin

Adını mih gibi aklımda tutuyorum (Atilla İlhan)

Bu dizelerde şair sevgilisine duyduğu tutkulu aşkı ve ona bağlılığının sınımsız olmasının karşısında adını (mih) gibi aklında tutması imgesiyle ifade etmiştir. (www.ebebiyatfatihi.com).

Ben yandım o da yandı

Ateşe, oda yandı

Gülümüz dağılınca

Ev yandı, oda yandı (Hasret 2012: 3)

Yukarıdaki şiirde şair sevdiği birine karşı hasret dolu ve üzüntü duygusunu ekleyerek kendi hislerini kaleme almıştır.

Üzülür aşkımız susarsak böyle

Gel de türküsünü benimle söyle

Şadlığı gönlümle bir parça eyle

Ben de sevinçleri vereyim sana (İsmail 2017: 61)

Burada şair, en derinden aşığına karşı hissettiği derin sevgiyi, kendisine gönül gözüyle paylaşmasını ve bu gidişle mutluluğa ermesini ister.

5. Şiir İnceleme Yöntemi:

Şiir inceleme yöntemlerine göre bir şiir incelenirken dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır:

5.1. Zihniyet: Şairin yazdığı dönemde hakim olan düşünce sistemine zihniyet denir. Yani her şair kendi yaşadığı döneminden etkilenir. Az ya da çok bunu kendi şiirine yansıtır. Bu yüzden şiirin yazıldığı dönemdeki insanların, inançları, kültürü, sosyal yaşamları, dönemin gelenek ve görenekler, eğitim hayatları.....vb. şiire etkisi vardır.

Bu yüzden her dönemin şiiri kendi içinde bir bütünlük gösterir. Çünkü o dönemde yazılan şiirler dönemin sanat zevkine göre insana hitap eder. Biz de bir şiir incelediğimizde şiirin bize iletmek istediği mesajı ve şairi tam olarak anlayabilmemiz için o dönemin zihniyetini iyice bilmeliyiz. (www.turkedebiyati.org¹).

5.2. Ahenk: Şiirin ölçüsü, redifi, uyağı, kafiye, aruz, aliterasyon, uyak gibi tekrarları ahengi oluşturan unsurlardır. Şiirde ses akışının ve söyleyiş tarzını belirlenmesini sağlar. Dize içindeki yerleri birbirleriyle sessel birleşmelerinden ortaya çıkan ses örüntüsünde şiirin etki ve gücünü hazırlar (Özdemir 1998: s,174).

5.3. Şiir Dili: Şiir dili şairlerin süslü ya da süssüz söyledikleri kelimelerin sanatıdır. Şiir dilinde az sözle çok şey anlatılır. Böyle bir durum günlük yoktur, çünkü şiirde söz sanatları yoğun ve etkili bir şekilde kullanılır. Birçok dilbilimci şiir dilini “dil içinde ayrı bir dil” olarak kabul görmüştür ve böyle kabul görmelerinin sebebi de şiir kelime istifidir. Yani her kelime şiire girmez anlayıdır (Mermer, Bayram 2013: s,24).

5.4. Tema: Bir şiirde kafiye, nazım birimi, nazım türü, söz sanatları vb. gibi birimler arasında anlamsal ve yapısal bağlantının kurulması maksadı ile sık sık tekrar edilen ve iletinin verildiği özlü düşünceye “tema” denir. Şiirlerde tema şiirin özünü oluşturur. Tema çoğunlukla bir duyguya işaret eder (<https://milliedebiyat.com>). Tema, hedef kitleye verilen asıl mesajtır, şiirde olan geneli yansıtır ve şiirin özüdür. Başta aşk olmak üzere, ölüm, gurbet, yalnızlık, ayrılık.....gibi konular şiirin teması olurlar, yani tema bir şiirin anahtar kelimesidir.

5.5. Şiirde Yapı: Şiiri meydana getiren en önemli unsurlardan birisi şiirin yapısıdır. Şiirin yapısı şiirde olan biçim özelliklerini gösterir. Anlam ve ses kaynaşmasından oluşan nazım birimlerine beyit, kıt’a beyit mısra gibi isimler verilir. Ayrıca bir şiirde yapı özellikleri ne kadar uyumlu ise şiir o derece estetik ve mükemmelliğe ulaşacaktır ve genellikle şiirde yapı unsurları ikiye ayrılır: **a) nazım birimi, b) nazım biçimi.** (www.edebiyatokulu.org).

Ele aldığımız bu şiir’inTürkmencesi aşağıdaki şekildedir:

كىمىسەسىز قالدېم

يوللارا دوشوڧ ياري قايىب نەتتېم
يوردم بېراقىڧ غورىتتە طېتتېم
نە يولوم بېتتې نە صونا يەتتېم
بويىلە يوللاردا كىمىسەسىز قالدېم

ضوغالېڧ ارتتې صىرتىمداكى يوك
بو يوزدەن دەرىن حسرەتتېم بويوك
اولمادى بانا يورد اربىل، كركوك
غورىتتە نەللردە كىمىسەسىز قالدېم

اوصانا قالدېم نەللر يوردوندان
قورتولامدېم ھىجران دەردىندەن
مەجنونا دوندەم لەئىلام اردىندان
طەزىڧ ضوللردە كىمىسەسىز قالدېم

ستودېم بېرسىنى طونلومو اضتې
طوردو دەرتلېيىم بېراقىڧ قاضتې
دەركەن طوزلرې قانىمې ابضتې
يامان دېللردە كىمىسەسىز قالدېم

¹ İstifi → Genellikle aynı türden şeylerin üst üste konulmasıyla oluşturulan düzgün yığın (Türkçe Sözlük).

(*Hüsam Hasret 2012: s,27*)

Şiirin günümüz Türkçesine çevirisi:

KİMSESİZ KALDIM

*Yollara düşüp yâri kayıp ettim
Yurdum bırakıp gurbete gittim
Ne yolum bitti ne sona yettim
Böyle yollara kimsesiz kaldım*

*Çoğalıp arttı sırtımdaki yük
Bu yüzden derin hasretim büyük
Olmadı bana yurt Erbil, Kerkük
Gurbet ellerde kimsesiz kaldım*

*Usana kaldım eller yurdundan
Kurtulamadım hicran derdinden
Mecnuna döndüm Leyla ardından
Gezip çöllerde kimsesiz kaldım*

*Sevdim birisini gönlümü açtı
Gördü dertliyim bırakıp kaçtı
Derken gözleri kanımı içti
Yaman dillerde kimsesiz kaldım*

6. “Kimsesiz Kaldım” şiirinin incelemesi:

Zihniyet

Şair, yaşadığı hayatla içinde büyüdüğü toplumun sentezidir. Anıları, tecrübesi, şahit oldukları, belleğinde mayalanan her şey sanatına yansır. O, toplumun hassas dengesidir. Kendini anlattığı zaman bile satır aralarına toplumsal öğeleri serpiştirir. “Kimsesiz Kaldım” şiiri, “bireysel” bir konuyu ele alsa da bir yönüyle topluma mesaj veren bir boyuta da sahiptir. “*Olmadı bana yurt Erbil, Kerkük/Gurbet ellerde kimsesiz kaldım*” dizeleri, bireysellikten toplumsallığa geçişi hatırlatır. Herkesin beyninde yer alan “Leyla ile Mecnun” telmihini kullanan şair, kadim aşka dikkat çekerken kendi “kişisel macerası”na bu açıdan bakmamızı istemektedir. Şair, genel itibarıyla yalnız ve kimsesizdir. Bu his, onun büyütüp kelimelerle harmanladığı bir hasret yığınının dönüşümüdür.

Ahenk

Şiiri nesirden ayıran en önemli özellik, hiç şüphesiz ki ahenktir. Ritmik ifade, veznin şiire kattığı söyleyiş güzelliği sanat bakımından önemlidir. Şairimiz şiirinde hece veznini tercih etmekte ve halk şiir unsurlarına bağlı olarak çoğunlukla yarım ve tam kafiye kullanmaktadır. Şiirdeki söylemi, asonans ve aliterasyonla daha müzikal bir havaya yaklaştırmaktadır. Şiirde “r” ve “t” aliterasyonu ile “a ve e” asonansları bunun örneklerinden sayılmaktadır. Halk şiirine özgü ritmik ifade kalıpları doğrudan hissedilmektedir. Şiir dört dörtlükten oluşmaktadır.

Şiir Dili

Şiirsel dil bakımından mecaz, imge ve deyimlerden yararlanan şair, anlam kapılarını kendince oluşturmuştur. Klasik şiirin bilinen sembolleri yerine kendi dilini kullanmayı tercih etmiştir. “*Ne yolum bitti ne sona yettim*” söyleminde “yetmek” eyleminin kullanımı orijinaldir. Yine “*...gözleri kanımı içti*” ifadesinde şair sevgilinin, kendisinin gönül dermanı olan sevgi

duyduğu kişinin gözlerinden etkilendiğini ve şahsına olumsuz bir tesirde ve sevgilinin gidiş ve kaçış onu derinden etkilemiştir ifadesinden bulunmaktadır. Ayrıca benzersiz bir dil oluşturma gayesini taşımaktadır. Şair, güncel Türkçeyi tercih etmekte ve buna göre bir ifade geliştirmektedir. Bu yönüyle şiirin anlam kapalılığı söz konusu değildir. Hemen her okurun ortak duygu ve düşüncesine hitap eden bir dil kullanır. Anlaşılır, açık şiir dili; ölçü, kafiye ve tekrar sanatı ile güçlendirilmiştir.

Tema

“Gurbet” teması ve ona bağlı olarak konumuz “sevgi” şiirin her dörtlüğünde ısrarla vurgulanmıştır. Şairin iç gurbeti, yurtsuzluk kavramıyla birleşince bu gurbetin mekânsal olmadığını anlarız. Bu gurbet, biraz yurt özlemiyle ilgilidir. Ayrı kaldığı yer fiziki değil, olmasını arzuladığı yerin o özellikte olmamasına bağlıdır. Her dörtlük sonunda tekrarlanan “kimsesiz kaldım” motifi, şairin içindeki duygu durumunu en iyi yansıtan ifade olarak karşımıza çıkar. Şair, Erbil ve Kerkük’ü özlenen mekân olarak kullanır. Yine kendisini dertli gören sevgilinin onu kendi başına bırakması; bu kimsesizliği katmerleştirmektedir. Dil, şiirin anlam yükünü doğrudan üstlenmektedir.

Şiirde Yapı

“Kimsesiz Kaldım” şiiri, dört dörtlükten oluşmaktadır. Nazım birimi olarak dörtlüğün tercih edildiği şiirde düz kafiye çeşidi ve hece vezni kullanılmıştır. Irak Türkmen şiiri genel olarak sözlü halk edebiyatından beslenir. Özellikle “”horyat” en belirleyici türdür. Horyatın hece ve dörtlük yapısıyla şiire başlayan her Türkmen gibi şairimiz de bu söyleyişe yer vermiştir. Halk şiir tarzından etkilenen şair, heceyi öne çıkarmaktadır. Nazım şekli, nazım birimi ve ölçü itibariyle geleneksel formlara bağlıdır. Düz kafiye şemasında aaab cccb dddb yapısı, ahenk ve söyleyiş olarak şiir ritmine katkı sunmaktadır.

Şiirin anlam ve açıklaması:

Sevgilisinin peşinden giden şair ve yollarda kaldığından bahsetmektedir. Kendi yurdunu, memleketini bırakıp gurbet ellerde yaşamaya başlamıştır ve gurbete gidiş sonucunda şair kendi sevgilisine ulaşmamıştır. Böylece sadece gittiği yollarda kimsesizce kalmıştır. Gurbet elinde gittikçe sırtındaki yük artmıştır, büyük, derin hasretlerle kalmıştır. Ayrıca şair kendisinden usanıp kalmıştır. Hiçbir şekilde ayrılık ve hicrandan kurtulamamıştır. Kendisinin mecnuna döndüğüne benzetmiştir. Sevgilisi ardından çöllere düşüp yalnızca kalmıştır. Birisini sevdim o bana gönlünü açtı ama dertli olduğumu görünce, acılarımın çok olduğunu bilince beni bırakıp kaçtı. Onun gözleri beni benden alırdı ama bırakınca kötü ve yaman dillerde kimsesiz kaldım.

Şiirde “Sevgi”:

Şiirlerinde “Sevgi” motifini çok ustaca kullan şair içindeki aşk hicranı ve aşka duyduğu özlem ve hasret duygularını çok belirgin bir şekilde şiirlerinde göstermektedir. Aşağıdaki iki beyti cevap olarak gösterebiliriz:

*Yollara düşüp yâri kayıp ettim
Yurdum bırakıp gurbete gittim*

*Sevdim birisini gönlümü açtı
Gördü dertliyim bırakıp kaçtı*

Şiirin Edebi Sanatları:

Şiirde bir benzetme örneği bulunmaktadır ‘Mecnuna döndüm Leyla ardından’ mısrasında şair kendisini Mecnun’a benzetmiştir. Aynı örnek söz konusu dörtlükte Telmih sanatının bir örneği olarak da kabul edilebilir.

Mecnuna döndüm Leyla ardından

Gezip çöllerde kimsesiz kaldım

Şair bu dörtlükte meşhur klasik edebiyatının eseri olan Leyla ve Mecnun manzumesine gönderme yaparak telmih sanatını kullanmıştır. Şiirde iki Teşhis örneği de bulunmaktadır. İlk olarak ‘Derken gözleri kanımı içti’ mısrasında şair sevgilisinin gözleri onun kanını içtiğini söyler ve bu şekilde insanlara ait olan bir davranış kanı içmeyi göz için düşünmüş olup teşhis sanatını kullanmıştır. Diğer bir Teşhis örneği de ‘Gurbet ellerde kimsesiz kaldım’ mısrasındadır. Bu mısradada da şair Gurbet için el düşünmüş olup onu bir insana benzetmiştir. Ve teşhis sanatının bir örneğini kullanmıştır.

Hüsam Hasretin Türkmen Şiirine Bakış Açısı:

Türkmen dili her çağda olsun egemenliğini korumakta geri kalmamıştır. Bunu bir bakıma şiirle yürütmüştür. Konu şiir olunca, önce şiirin ne olduğunu ve anlatımına bir göz geçirelim, denildiği gibi şiir, insanoğlunun yaşantılarını, duyduklarını, gördüklerini, hayal ettiklerini, düşüncelerini ve izlenimlerini dilin kurallarına uygun yazılı veya sözlü olarak anlatarak, gönül bahçesindeki açan gülleri gösterme ve paylaşma sanatıdır. Ayrıca, bir anda gönül damlacıklarının coşkuyla gönülden dile akımı, ritimli sözlerle seslerin uyumlu bir şekilde kullanılmasıyla ortaya çıkan, hayal gücünün, imgeye dönüşerek sesli veya yazılı olarak kaleme alınmasında coşku uyandıran edebi anlatıma ve yazıya dökülmesine neden olan da ana ilhamdır.

Hüsam Hasret’in şiirlerine bir görüş:

Büyük şair her zaman şiir konusuna çok titizlikle bakmıştır. Daima güzellik ve yenilik peşindeymiş. O, şiirlerinin her birine çok değer vermiştir. Şiirlerinin arasında hiçbir ayrımcılık yapmamıştır. O yüzden tüm şiirleri şair için ayrı değerlere sahiptir. Konuları daha çok ayrılık, acı, hasret konuları Erbil şehrine olan sevgi, aşk.....vb. konular olmuştur. Her zaman şiirlerine yeni biçimler kazandırmayı sevmiştir. Özellikle on şiir bin dize adlı eserinde 4 heceli kalıbında yazılmış ve her bendi 10 dizeden oluşmaktadır. Şiirin ilk 4 dizesinde iki tür kafiye (abab), beşinci ve altıncı dizelerde ise ayrı bir kafiye (aa) şeklinde kullanmıştır ve son 4 dizede normal dörtlük (aaba) şeklini kullanırken her on bölümün son 4 dizelerinde aynı kafiye kullanmıştır. (Kimsesiz Kaldım) şiirinde en zor dizeler olarak adlandırılabilir. Çünkü bu dizeleri yaparken 30 kafiye ihtiyacı duyulur.

Şiir, bir güzel ve içli nesne olduğu için hayalinde belli olan dünya gerçeğinde kayıp oluyor, ozan hayal dünyasına girdiği zaman kendi şiiri için gerçek bir yol aramaya çalışır (Kahye 1988: s, 95).

SONUÇ

Şiir konusu köklü bir geçmiş ve geleneği olan bir edebiyat türüdür. Yapmış olduğumuz bu çalışmamızda şiiri genel olarak özelliklerini ve incelemesini ele aldıktan sonra Erbil’in değerli şairi **Hüsam HASRET**’in “*Kimsesiz Kaldım*” şiirinin incelemesini yaptık ve şair ile şiir arasında güçlü ve samimi bir bağın olduğunun sonucuna vardık ve şair Türkmen edebiyatında hem şiir yazma hem de Türkmen edebiyatına önem verme konusunda önemli bir yere sahip olduğunu gördük. Ayrıca şair eserleriyle hem yurtiçi hem de yurtdışında yaptığı yayınlarla beraber ün kazanmıştır. Şair, Türkmen şiirinin günümüz haliyle çok etkin bir durumu olmasa bile kendi egemenliğini yitirmemiştir ifadesini kullanmıştır. Türkmen şiirine ve milletine karşı olan sevgi ve tutumunu şiirlerinde çok açık bir şekilde göstermektedir. Kendini ve Türkmenleri değerli şiir sözleriyle edebiyatçılara ve şiir dünyasına tanıtmıştır.

Kaynakça**Kitaplar**

- HASRET, Hüsam (2018), *İnci Tanelerim*, Vadi Tasarım, Ankara.
 HASRET, Hüsam (2018), *On Şiir Bin Dize*, Hevi Basım Evi, Erbil.
 HASRET, Hüsam (2012), *Erbil Buketi*, Fuzuli Matbaacılık Şirketi, Erbil.
 HASRET, Hüsam (2012), *Beşyap Cinaslı Beşlikler*, Fuzuli Basım ve Yayınevi, Erbil.
 İSMAİL, Mohammed (2017), Hüsam Hasret'in Hayatı, Sanatı, Edebi Kişiliği, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde.
 KUZECİ, Şemsettin (2016), *Kerkük Şairleri (Irak Türkmen Şairleri)*, T.C. Kültür Bakanlığı, 1. Cilt, Ankara.
 MERMER, Ahmet- BAYRAM, Yavuz (2013), *Eski Türk Edebiyatına Giriş*, Akçağ Yayın Evi, Ankara.
 ÖZDEMİR, Emin (1998), *Eleştirel Okuma*, Ümit Yayıncılık, Ankara.
 PARLATIR, İsmail (2007), *Güzel Yazılar Şiirler*, Türk Dil Kurumu, Ankara.
 KAHYE, Sarı (1988), *Çağdaş Türkmen Şairleri*, 2. Cilt, Dar-ül Şu'un Elsakafa Alamna, Bağdat.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

1. <https://edebiyatnedir.wordpress.com>
2. <https://paratic.com/vatan.siiirleri>
3. <https://turkedebiyati.org>
4. <https://ebebiyatfatih.com>
5. <https://edebiyatokulu.org>
6. <https://milliedebiyat.com>
7. <http://lugatim.com/s/MECAZ>

Poetry Analysis and Love Motif In The Example of Husam Hasret's Poetry Title "Kimsesiz Kaldım"**Goran Selahattin ŞÜKÜR****İman Azad SADIK**

Collage of Languages-Department of Turkish Language / Selahattin University-Erbil

Abstract

It has a very special place in the literary world of poetry. The question of how this feature of poetry came into being is always preoccupied with our minds. In response to this question, we can respond as follows. Poetry is a type of literature that emerges with the beauties of the human being, which is mixed with the human emotion. We also wanted to give information about the feelings and thoughts in the poem "Husam HASRET", which is one of the important poets of the beautiful city of Erbil.

Keywords: Poetry, analysis, literature, Husam Hasret.

شيكردنه وهى شيعرى و بابتهى خو شه ويستى له شيعرى (كىمسسه سيز قالدېم) ى حسام حه سرهت

گۆران صلاح الدين شکر ایمان نازاد يادق

زمانى توركى - كۆلتىزى زمان / زانكۆى سه لاهه دين- هه ولير

پوخته

شيعر له جيهانى ئەدهيباتدا خاوهنى شوئىتىكى تايبه ته. ئەم تايبه تمه ندىه ي ئەوه مان بېرده خاتوه كه شيعر چۆن سه ريه له داوه. ده توائن ئەم پرسيا ره بهم شپوهيه وه لاه بدهينه وه. شيعر جورىكه له جوره كانى ئەدهيبات كه تيكه لى هه ستي مروڧ بووه بۇ ده رب رېنى جوانه كانى ناخى مروڧ. له م ليكۆلېنه وه يه دا باس له شيعرى Kimsesiz Kaldım ده كه ين كه به ره هه مى شاعيرىكى به ريزى شارى هه ولير به ناوى (حسام حه سرهت). ليرهدا له پرووى هه ست و بيره وه هه لسه نگاندى شيعر يمان بۇ به ره هه مه كه ي شاعير ئەنجام دا.

ووشه سه ره كيه كان: شيعر، هه لسه نگاندى، ئەدهيبات، حسام حه سرهت.